

Zupkó Tibor*

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS AZ MH LÉGIJÁRMŰ JAVÍTÓÜZEMÉBEN

A Magyar Honvédség (továbbiakban MH) Légijármű Javítóüzeme, az MH rendszerében önállóan a kiszolgáló- támogató egységek közé került besorolásra. Az üzem alaprendeltetése az alapító okiratában került megfogalmazásra 2002. 05. 17-én az akkori Honvédelmi Miniszter (Dr. Szabó János) által került jóváhagyásra.

AZ MH LÉGIJÁRMŰ JAVÍTÓÜZEM ALAPRENDELTTETÉSE

MH repülőcsapatainál rendszeresített repülőtechnikai eszközök és felszerelések előjáró által meghatározott mértékű jogosultságainak keretén belüli javítása, felújítása és gyártása.

Az alaprendeltetési körbe az alábbiak tartoznak:

- Előjáró által meghatározott állami légi járművek időszakos munkáinak végrehajtása.
- A repülőtechnikát érintő műszaki fejlesztési feladatok kidolgozása és technikai kivitelezése.
- Repülőesemények kivizsgálásában műszaki háttér biztosítása a szakhatóság rendelkezései szerint.
- Az MH repülőcsapatainál rendszeresített repülőgépek, helikopterek és azok tartozékainak a repülőcsapatok javítási lehetőségeit meghaladó javítása és szerkezeti átalakítása.
- Repülőgépek és helikopterek sérülésszerű javítása.
- A rendszerből kivont repülőtechnikai eszközökkel kapcsolatos központilag elrendelt feladatok végrehajtása.
- A repülőtechnika üzemeltetése során alkalmazott speciális és általános mérő- és ellenőrző berendezések, komplexumok kalibrálása, javítása akkreditált tevékenység keretében.
- Nyomástároló edények (oxigén, nitrogén, levegő), fedélzeti és földi tűzoltó palackok biztonságtechnikai ellenőrzése, töltése akkreditált tevékenység keretében.[1]

A MH Légijármű Javítóüzem az alaprendeltetési körén kívül vállalkozási tevékenységet folytathat. A vállalkozási tevékenységek végrehajtásával kapcsolatban az üzem külön szabályzatot hozott létre. A vállalkozási tevékenység az alábbi területekre vonatkozik:

- Szerszámgyártás;
- Máshová nem sorolt egyéb fémfeldolgozási termékek gyártása;

* az MH Légijármű Javítóüzem, Műszaki Fejlesztési és Technológiai Osztály, osztályvezetője

- Elektronikai alkatrész gyártása;
- Légi-, űrjármű gyártása, javítása;
- Légi szállítást segítő tevékenység;
- Természettudományi, műszaki kutatás, fejlesztés;
- Műszaki vizsgálat, elemzés;
- Szakmai középfokú oktatás.

Jól látható, hogy az üzem feladatainak végrehajtása során nagyon sokrétű tevékenységet folytat. Az üzem alaptevékenységét, ha áttekintjük arról győződhetünk meg, hogy jellemzően szolgáltatás jellegű feladatok ezek. A vállalászási tevékenységi körben már találunk olyan jellegű feladatokat, amelyek a gyártás jellegűek.

A HADITECHNIKAI ESZKÖZÖK ÜZEMFENNTARTÁSA, KARBANTARTÁSA

Az üzemfenntartás a technikai biztosítás alaprendeltetést biztosító folyamatainak összessége. Az üzemfenntartás és karbantartás célja: a haditechnikai eszközök állagmegóvásának, folyamatos üzemképességének (technikai hadrafoghatóságának) és megfelelő technikai állapotának fenntartása, üzemeltetési tartalékainak visszaállítása, illetve az eredeti állapotának megközelítő helyreállítása.

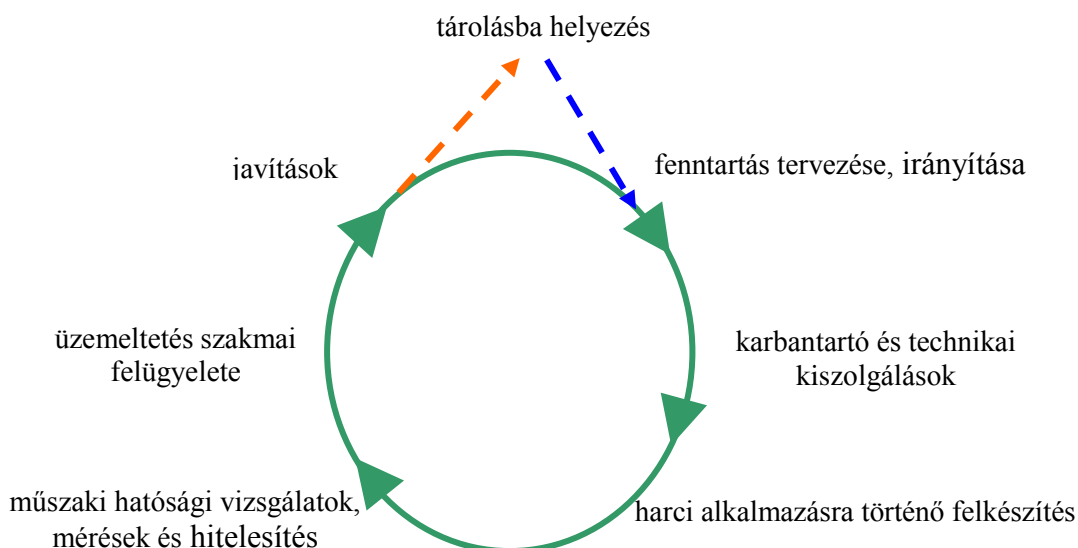
A karbantartási munkákat, az üzemeltetők és a haditechnikai szakalegységek és a szakcsapatok (javító szervek) végzik meghatározott rendszerben és mélységben, tervszerű megelőző jelleggel különböző előírásokhoz illetve feladatokhoz kötötten, vagy szükség szerint.

A karbantartás mindazoknak a többségében tervszerű megelőző jellegű technológiai előírásokban meghatározott tevékenységeknek az összessége, amelyeket a haditechnikai eszközök üzemeltetése és tárolása során a haditechnikai eszközök technikai hadrafoghatóságának, üzemképességének érdekében végeznek.

A fenntartási tevékenységek körébe tartoznak:

- a fenntartás tervezése, irányítása,
- a karbantartó és technikai kiszolgálások,
- a harci alkalmazásra történő felkészítés,
- a műszaki-hatósági vizsgálatok, mérések és hitelesítések,
- az üzemeltetés szakmai felügyelete,
- javítások,
- tárolásba helyezés.

A fenti tevékenységi köröket az alábbiak szerint ábrázolhatjuk:

1. ábra. A fenntartási tevékenységek kapcsolata

Az 1. ábrából jól látható, hogy a különböző tevékenységek egymásra épülnek és egymást támogatják. A tárolásba helyezés után szükség esetén a haditechnikai eszköz visszakerülhet az üzemeltetett eszközök közé.

A haditechnikai eszközök fenntartási stratégiája, az üzemfenntartási rendszer kialakításának alapelve, amely meghatározza a karbantartási tevékenységek végrehajtásának okát, esedékességét, tartalmát, elemeit, struktúráját.

A három alapvető karbantartási stratégia az alábbi:

- Szükség szerinti karbantartás (javítás stratégiája, amikor javítást csak a meghibásodás bekövetkezése után végeznek) /légijárművek főfontosságú elemei esetében nem javasolt/ „a levegőben nincs leállósáv”.
- Műszaki állapot alapján végzett fenntartási stratégia, amely az üzemeltetés közbeni, időszakos, vagy folyamatos műszeres műszaki állapotvizsgálat alapján határozza meg az eszközök karbantartási feladatait (a légi járművek esetében elterjedőben van).
- Megelőző, ciklusrend szerinti karbantartási stratégia, amikor a karbantartási tevékenységet előre meghatározott rendszerben és tartalommal végzik el, függetlenül az eszköz tényleges állapotától (a légijárművek esetében ez a jellemző).

Természetesen a három alapvető karbantartási stratégiát kombinált formában is használják, mivel ezek kombinált használata kiegészíti egymást és magasabb biztonsági szintet biztosít az üzemeltetés során.

A technikai kiszorgálások

Technikai kiszorgálás: a haditechnikai eszközöknek mindazon tervszerű, megelőző jellegű technológiai folyamatoknak az összessége, amelyeket az üzemeltetés során – a meghatározott végrehajtási szinteken – az eszközök technikai állapotának és készletteljességének fenntartása érdekében kell végezni

A technikai kiszorgálás elvei:

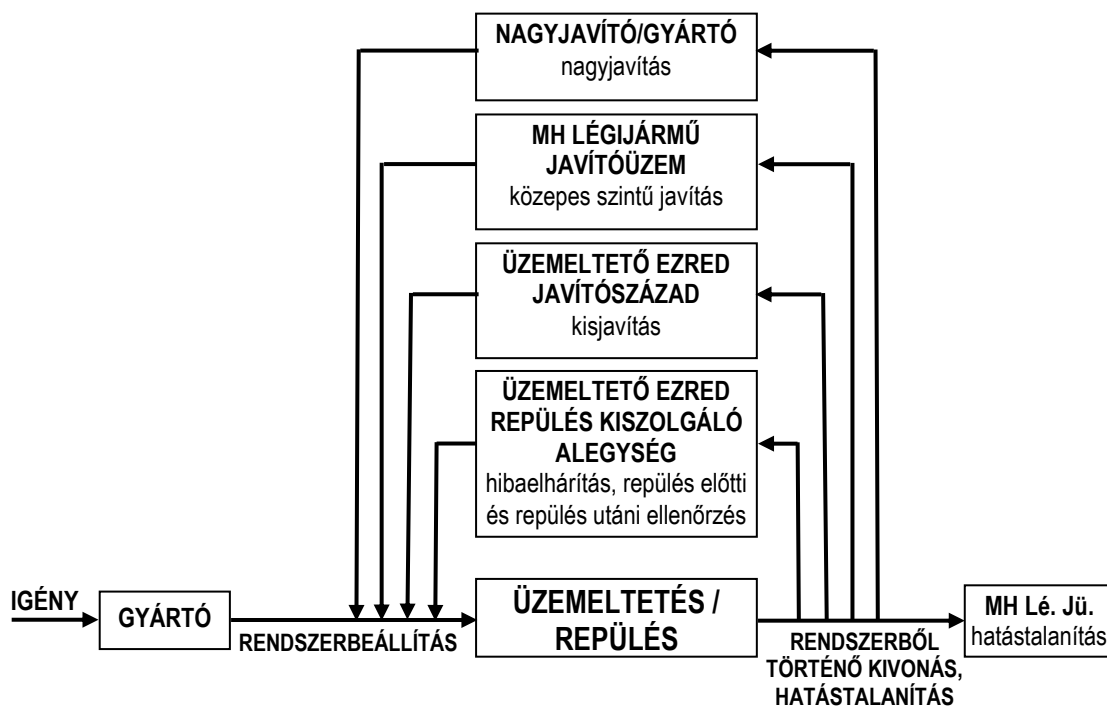
- *Tervszerű megelőzés és ciklikusság elve:* a rendszer megelőző jellegű betartása a legmagasabb üzembiztonságot eredményezi.

- *Egymásraépülés és technológiai kötöttség elve:* minden magasabb kiszolgálási fajta tartalmazza az összes megelőzőt és a technológiai műveletek jól körülhatárolhatók.
- *Komplexitás elve:* a komplex haditechnikai eszközökön a technikai kiszolgálásokat lehetőleg egyidőben kell végrehajtani.
- *A fenntartási költségek minimalizálásának elve:* az előbbi elvek megvalósítása egy meghatározott üzembentartási költségszint és megkövetelt üzembiztonság mellett, csökkenti a szükség szerinti javítások számát és költségeit.[2]

Az MH Légijármű Javítóüzem helye a karbantartó szervezetek hierarchiájában

A technikai kiszolgálások feladatainak megoszlása:

2. ábra. A karbantartó szervezetek hierarchiája

A 2. ábrán jól látható a légijármű élet ciklusa során különböző szintű karbantartási tevékenység alatt más és más karbantartó szervezettel találkozunk és ezen esetekről is elmondhatjuk, hogy érvényesülnek a technikai kiszolgálás alapelvei. A hierarchia értelmezése fentről-lefelé a magasabb szinttől az alacsonyabb felé. Az MH Légijármű Javítóüzeme a hierarchia legfelső foka alatt helyezkedik el, mint középjavító, de ezenkívül a hatástalanítást is végrehajtja, valamint muzeális célú tárolás előkészítést is végez.

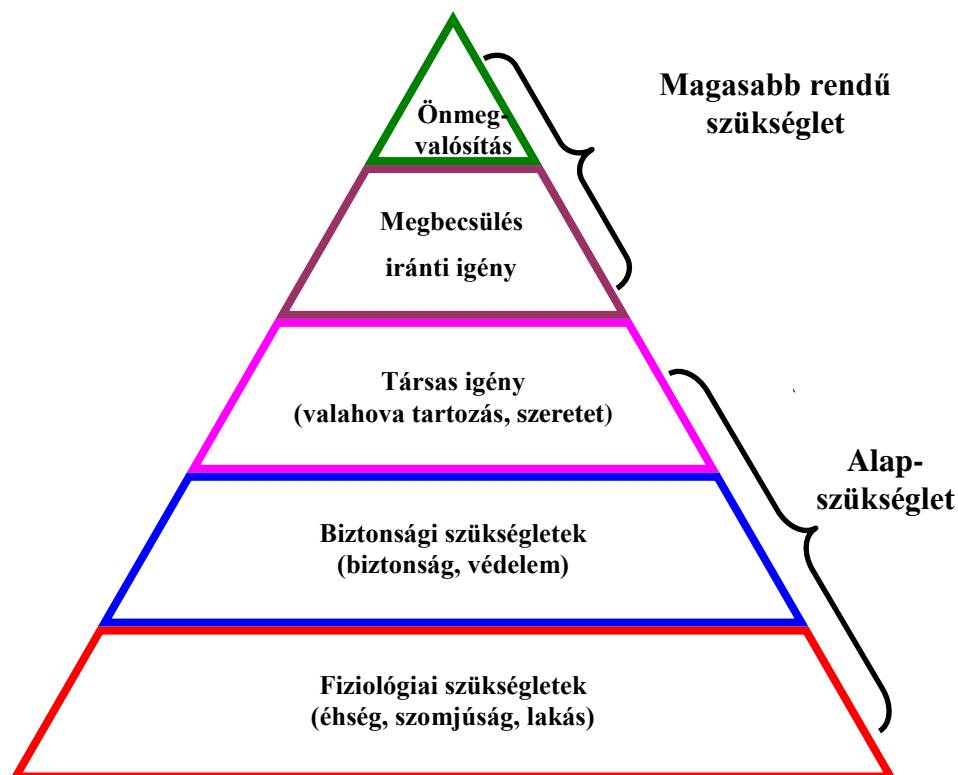
A MINŐSÉGSZABÁLYOZÁS IGÉNY-KIELÉGÍTÉSI FOLYAMATA

A katonai légi biztonság iránti igény

A biztonság érzésének igénye az emberiség megjelenésével és tudatos tevékenységével egyidős. A biztonság igényével az ember mindig valamilyen konkrét veszély megjelenésekor szembesül. A

biztonság a legalapvetőbb társadalmi és emberi szükségletek (igények, elvárások) közé tartozik. A biztonság, mint szükséglet igényének tudományos megfogalmazásával először Abraham Maslow amerikai pszichológus öt lépcsős piramis elméletében (lásd. 3. ábra) találkozhatunk.

A Maslow szükséglet-hierarchiájában a különböző szükségletek (igények) egymásra épülnek. A különböző szükségletek egymáshoz való viszonyáról Abraham Maslow dolgozott ki elméletet. Maslow megkülönbözteti a biológiai eredetű hiánymotívumokat, az alapszükségeket azoktól, amelyek a hatékonyabb társadalmi beilleszkedést szolgálják. Az utóbbiakat magasabb rendű, fejlődési szükségletnek nevezi. A hierarchiában magasabb szinten elhelyezkedő szükséglet csak akkor hat a viselkedésre, ha az alapvetőbbek, az alacsonyabb szintűek ki vannak elégítve. Ez a hierarchia-törvény [3].

3. ábra. Maslow-féle szükséglet piramis

A honvédelem, mint komplex folyamat-együttes egyik legfontosabb feladata az állampolgárok részére a katonai biztonság megteremtése – a Maslow szükséglet hierarchiájában a biztonság iránti szükséglet kielégítése –, ennek a részét képezi a katonai légi biztonság. A katonai légi biztonság a légijárművek biztonságos használatára vonatkozik. A katonai légi minőségbiztosítás azon folyamatok minőségének biztosítására vonatkozik, amelyek a katonai légi biztonság elérésére szolgálnak.

A Magyar Honvédségnek a NATO szervezetébe való integrálódása folyamán megváltozott a feladatköre. Az integrálódás eredményeképpen nem csak az ország állampolgárai számára kell a katonai biztonságot megteremtenie, területi függetlenségét biztosítani, hanem a NATO szervezet képességeiben rejlő lehetőségek figyelembevételével védeni az ország biztonságát. Természetesen ez

pluszfeladattal is együtt jár, mivel a MH állományának különböző NATO missziókon (több nemzetiségű), küldetéseken kell részt vennie és ezek a feladatok is hozzájárulnak az ország katonai – ezen belül a katonai légi – biztonságsszükségletének a kielégítéséhez.[4]

A katonai biztonság igény-kielégítése az MH Légijármű Javítóüzem szemszögéből

Az igény-kielégítési folyamat érdekeltjeinek igényei jelentik az igény-kielégítési folyamat fő mozgatórugóját, hiszen ezeknek az igényeknek kell megjelenniük a biztonságsszolgáltatásban, ahogyan az igény-kielégítési folyamat minőségének fogalmában meg van határozva.

A teljes katonai biztonságsszükséglet igény-kielégítési folyamat makro és mikro szintjei az alábbiak [5]. A katonai biztonságsszükséglet fogyasztói igények megjelenése:

nemzetközi szinten:

- világ,
- NATO,
- EU (NATO és nem NATO tagországokkal),
- országunkkal határos országok viszonylatában;

országos szinten:

- politikai,
- gazdasági,
- társadalmi viszonylatokban;

regionális szinten:

- város és érdekképviselet,
- társadalmi szerveződések,
- honvédelemben dolgozók családja és környezete;
- stb...

Az MH repülőcsapatainál rendszeresített repülőtechnikai eszközök és felszerelések javítása és a hadrafoghatóságuknak, folyamatos üzemképességüknek biztosítása, karbantartása, többlépcsős igény-kielégítési folyamat, egy szolgáltatási és a fogyasztási folyamat együttese.

Főbb szakaszai:

- Fogyasztói igény feltárás (a repülő csapatok valamint a vállalászási tevékenységhez kapcsolódó igények megismerése);
- Fogyasztói igény szabados meghatározása a szolgáltató részéről (az üzem meghatározza az igényeknek megfelelő gyártmány előállítás, szolgáltatás nyújtást);
- Termelő (gyártó/szolgáltató) rendszer megtervezése;
- Termelő (gyártó/szolgáltató) rendszer infrastrukturális kialakítása, üzemeltetése;
- Gyártmány előállítás, szolgáltatás nyújtása;
 - repülőtechnikai eszközök és felszerelések javítása, karbantartása,

- meghibásodások kijavítása,
- időszakos vizsgálatok tervezése, végrehajtása,
- karbantartások, javítások idején szakszerű tárolás,
- fogyasztói kapcsolat, információ áramlás szolgáltatás eredményességének növelése érdekében,
- komponensek, alapanyagok, segédanyagok fogyasztása.

A **fogyasztói igények feltárása** esetünkben a globális és a nemzetközi, régiós biztonságpolitikai helyzet (közvetett módon való megjelenése), ezen kívül a nemzeti, és a magyar állampolgárok biztonság iránti igénye, valamint a különböző katasztrófák megjelenése és felbecsülése. A Légijármű Javítóüzem esetében az igények feltárásában **meghatározó az elöljáró Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnoksága**, amely éves tervekben elvárásokat határoz meg a repülő csapatok igényeinek megfelelően. A vállalászási tevékenységgel kapcsolatos igények meghatározására a fogyasztó konkrét vagy szakértő módon vázolt elvárásai alapján kerül sor.

A **fogyasztói igények szabados meghatározása**, a fent említett igények átültetése a Légijármű Javítóüzem megfelelő lehetőségének feltételrendszerére és szervezési formuláira. Az üzem szakemberei a fogyasztói (felhasználói) elvárásokat átalakítják szakmai feladatlánccá. Ezek a feladatok már szakmailag jól determináltak (technologizáltak vagy technologizálhatóak). Nagyon nehéz dolog abban az esetben a feladatok meghatározása, ha a fogyasztó nem szakértő és nem tudja konkrétan meghatározni az igényét, hanem csak többé-kevésbé körül írni azt.

A fogyasztói igények meghatározása után a **termelő (gyártó/szolgáltató) rendszer megtervezése** következik. A rendszert úgy kell megtervezni, hogy az igényeknek megfelelő terméket produkáljon állandó minőségben. Fontos, hogy a felhasználó által meg nem fogalmazott, de jogszabályban megkövetelt feltételeknek (pl.: érintésvédelem, tűzvédelem, stb.) is megfeleljen a termék.

A **termelő (gyártó/szolgáltató) rendszer** infrastrukturális kialakítása, üzemeltetése magába foglalja a próba darab(ok) elkészítését megfelelőség vizsgálatát szükség esetén roncsolás mentes valamint roncsolásos ellenőrzések végrehajtását, csapat szintű megfelelőség vizsgálatot, csapatpróbát –nyúzópróbát– is.

Maga a **gyártmány előállítás, szolgáltatás nyújtása** termelés (gyártás/szolgáltatás) folyamata, azaz maga a honvédelmi, nemzetvédelmi intézkedések és feladat-végrehajtások, amelynek során a fogyasztói igényeket makro és mikro szinten a Légijármű Javítóüzem kielégíti, azaz az esetenként nehezen megfogalmazható és érzékelhető katonai (légi) biztonságsszükséglet iránti igények, feladatok kielégítése. Legnehezebb a biztonság – a veszélyektől vagy bántódástól mentes állapot – megértése abban az esetben, ha közvetlenül nem érzékelhető a veszély, de ebben az esetben is fenn kell tartani a honvédség azon ágazatait, amely a veszélyeztetést megelőzik (ezek a karbantartási szolgáltatások) és kezelni tudják. A fenyegetettség elhárítására való felkészülés, a haditechnikai eszközök bevetettségének fenntartása és folyamatos javítása elengedhetetlen feladat. A bevetettség fenntartásának és folyamatos javításának felkészült végrehajtó szervezete az MH Légijármű Javítóüzem. [6]

Az igény-kielégítési folyamat érdekeltjeinek igényei makroszinten.

Érdekelt	Igény	Termelés (gyártás/szolgáltatás) tárgya	Termelés (gyártás/szolgáltatás)	Környezet
A világ	LÉGI KÖZLEKEDÉSRE ALKALMAS LÉGIJÁRMŰ	biztonság, stabilitás támogatása	biztonság politika támogatása	nemzetközi elismerés
NATO		NATO kötelezettségek	NATO hadműveleti tevékenységben szállítási feladatok ellátása	nemzetközi elismerés
EU		EU biztonság politika támogatása	Biztonság politika támogatása	nemzetközi elismerés

1. táblázat. Az igény kielégítés makroszinten.

Jól látható az 1. táblázatban a makroszint érdekeltjeinek az igénye egybecseng légi közlekedésre alkalmas légijármű – katonai felhasználási területen illetve szükség esetén a polgári célok megvalósítására (szállításra, teheremelésre, stb.). A másik ilyen pont ahol teljes összecsengés van az a környezettől elvárt visszajelzés (remélt hatás) az elismerés.

Az igény-kielégítés mikro szinten

Érdekelt	Igény	Termelés (gyártás/szolgáltatás) tárgya	Termelés (gyártás/szolgáltatás)	Környezet
Magyarország polgárai	LÉGI KÖZLEKEDÉSRE ALKALMAS LÉGIJÁRMŰ	biztonság	biztonság	védelem növekedés
MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülő Bázis, MH 86 Szolnok Helikopter Ezred		MH repülőcsapatainál rendszeresített repülőtechnikai eszközök és felszerelések biztonságos üzemeltetése	MH tevékenységében az előírt feladatok ellátása	Biztonság, társadalmi elismerés
MH Közbeszerzési Hivatal		hatékony termelés, költség optimalizálás	MH repülőcsapatainál rendszeresített repülőtechnikai eszközök és felszerelések munkái során felmerülő anyag, szerszám, alkatrész igény	védelem növekedés, társadalmi elismerés

2. táblázat. Az igény kielégítés első lépcsője mikro szinten.

Termelő (gyártó/szolgáltató)	Termelés (gyártás/szolgáltatás) tárgya	Termelés (gyártás/szolgáltatás)	Kiindulási állapot	Végállapot
MH Légijármű Javítóüzem	A gyártó által előírt karbantartás, komponens ¹ kiépítése, ellenőrzése. Az alapító okiratban engedélyezett munkák végzése. Vállalkozási tevékenység végrehajtása	A MH ÖHP által jóváhagyott Egységes Műszaki Szakutasításban rögzített munkák elvégzése és a kiépített komponensek ellenőrzése, kalibrálása, egyéb komponensek beépítése, berepülés. Vállalkozásban vállalt termelés.	Lejárt üzemidejű karbantartásra, javításra, átalakításra, egyéb berendezés beépítésére váró légi jármű.	Légi közlekedésre alkalmas légijármű
MH Közbeszerzési Hivatal	Komponensek, alapanyagok, segédanyagok biztosítása	Támogató tevékenység	Komponens, egyéb anyag szükséglet	Komponens, egyéb anyag rendelkezésre állás [7]

3. táblázat. Az igény kielégítés második lépése mikro szinten.

A HM LÉGIJÁRMŰ JAVÍTÓÜZEM JELENLEGI AKKREDITÁLT IRÁNYÍTÁSI RENDSZEREI

Kalibrálólaboratórium rövid ismertetése

A Magyar Honvédség legrégebben létrehozott kalibrálólaboratóriuma. Ezen ismertető MSZ EN ISO/IEC 17025 szabvány követelményeinek teljesülését elért laboratóriumról szól, nem ad betekintést a generációk által megélt nehézségek, sikerek és kudarcok árán szerzett tapasztalatokba, amivel eljutottunk idáig.

A laboratórium elsődleges feladata az MH repülőeszközeinek üzembenntartásához szükséges mérőeszközök, valamint az utaltsági rendjébe tartozó szárazföldi alakulatok mérésügyi háttérének biztosítása. Elsődleges feladatkörén túl, de nem annak terhére, külső megrendelők kalibrálási igényeit is kielégíti.

A Magyar Honvédség repülőcsapatainál a hatvanas években, a hangsebesség feletti repülőgépek rendszerbeállítása után időszerűvé vált, hogy a repülőtechnika üzembenntartásához szükséges mérésügyi támogatás keretében, az addig évente egy alkalommal rendelkezésre álló szovjet katonai repülő laboratórium igénybevétele helyett, állandó magyar laboratórium jöjjön létre. Ezért az MN Országos Légvédelmi Parancsnokság 1966-ban 66/21. számú utasításával létrehozta az MN Központi Repülőgépjavító Üzem szervezetén belül működő Hitelesítő csoportot.

¹ Az EK 2042/2003 rendeletével összhangban a légijárművekből kiépített berendezések, alkatrészek hivatalos megnevezése „komponens”.

A maga nemében első, 66/21. számú utasítás részletesen előírta a szakterület mérésügyi feladatait, szabályozta azok végrehajtásának rendjét, melléklete pedig magában foglalta a repülőcsapatok mérőeszköz típusainak teljes listáját, megjelölve a pontosság-ellenőrzésre kötelezettek körét és az ellenőrzések gyakoriságát.

Egy 1977-ben végrehajtott átszervezés során a Hitelesítő csoport (valójában kalibrálólaboratórium) jelentősen kibővült és Repülőtechnikai Mérőeszköz Kalibráló Üzemegység, majd 2000-től Metrológiai Alosztály néven működött tovább a 2004 szeptemberi szervezeti változásunkig, mikor a laboratórium Metrológiai Osztállyá lépett elő.

A laboratóriumot az OMH egy 1989-ben kelt határozatában közérdekből, hivatásos kalibrálási szolgáltatások végzésére jogosította fel. A hivatásos Kalibrálási Szolgálat működésére vonatkozó metrológiai feltételrendszer szabályozásának kidolgozása után a laboratórium joggyakorlatának véglegesítése 1993-ban akkreditálással történt. Ettől kezdve akkreditált státuszunkat 2000-ig folyamatosan fenntartottuk.

Az OMH a laboratóriumot 1995-ben nyomásmérő készülékek hitelesítést helyettesítő minősítésére is feljogosította. A laboratórium MSZ 45001 szerinti akkreditációja 2000-ben lejárt, megújítására 2001-ben az alakulat jogelődjét érintő szervezeti változások miatt nem került sor. 2001. októberében a szervezeten belül megújult MH Lé. Jü. legfelső vezetése a laboratórium MSZ EN ISO/IEC 17025 szabvány szerint működő minőségirányítási rendszerre való áttérést tűzte ki célul a laboratórium elé. Az MSZ EN ISO/IEC 17025 minőségrendszerre a laboratórium 2002. január 31-ével tért át, amit 2002. november 15-én a Nemzeti Akkreditáló Testület (NAT) az akkreditált státusz odaítélésével ismert el.

Egy 2005. évi területbővítést követően a NAT 2006. július 03-tól újra akkreditálta a laboratóriumot. A laboratórium 2007. 01. 30-tól áttért az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szerinti irányítási rendszerre.

Vizsgálólaboratórium rövid ismertetése

Vizsgálólaboratóriumunk a Magyar Honvédség Légijármű Javítóüzem keretein belül működik. A Légijármű Javítóüzem a honvédségnél rendszeresített repülőgépek, helikopterek és földi kiszolgáló eszközök javítását, karbantartását végzi. Az alaptevékenységhez kapcsolódik a Repülőipari Metrológiai Osztály tevékenysége, amely a légi járművek ellenőrző- és mérőeszközeinek kalibrálásával, illetve javításával foglalkozik.

Vizsgálólaboratóriumunk tevékenysége is a Légijármű Javítóüzem alaptevékenységét egészíti ki. Vizsgálólaboratóriumunk elsődleges feladata a MH repülőeszközeinek működtetéséhez, földi ellenőrzéséhez szükséges palackok biztonságtechnikai vizsgálati háttérének biztosítása, a légi járműveken alkalmazott üzemanyag, olaj és hidraulika szűrők ultrahangos mosásának, vizsgálatának, továbbá a repülőgépek és helikopterek hajtóműveiből és reduktoraiból vett olajminták kopadék vizsgálatának biztosítása.

A vizsgálólaboratórium elsődleges feladatkörén túl, de nem annak terhére, külső megrendelők vizsgálati igényeit is kielégíti az akkreditálás műszaki területének megfelelően.

Magyarországon a katonai repülés fejlesztése során már az 1960-as években szükségessé vált a repülőgépek berendezéseinek rendszeres ellenőrzése, és azok mérésügyi, illetve vizsgálati hátterének kialakítása. A vizsgálólaboratórium közvetlen elődje a MN OLP 66/21. számú Utasítás alapján létrehozott, a MN KRÜ szervezetén belül működő Palackhitelesítő műhely. A MN KRÜ tevékenységének bővítése során 1977-ben létrehozták a Szűrőmosó részleget, majd pedig 1995-ben az Olajelemző részleget.

Vizsgálólaboratóriumunk vezetése 1999. közepén elhatározta, hogy kiépíti a korszerű minőségirányítási rendszert a vizsgálólaboratóriumban, és célul tűzte ki az akkreditált státus megszerzését. A következetes munka eredményeképpen, az MSZ EN 45001:1990 szabvány szerint, 2001. december 15-ével a NAT 501/0779. számon akkreditálta vizsgálólaboratóriumunkat.

Vizsgálólaboratóriumunkat 2005. április 26-án az MSZ EN ISO/IEC 17025:2001 szabvány szerint a NAT újraakkreditálta NAT-1-1392/2005 számon, 2006. 04. 26-tól pedig igazolta, hogy irányítási rendszerünk megfelel az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szabvány előírásainak.

A jövő

Az üzem vezetése elkötelezett a minőségkultúra további fejlesztésére és kiterjesztésére az üzem egészére vonatkozóan. Az üzem vezetése (a menedzsment) már huzamosabb időn keresztül tudatosan készül a teljes üzemet lefedő irányítási rendszer kialakítására. Ez a tudatosság eredményezi azt a tényt, hogy az üzem több aktív állományban lévő dolgozója is rendelkezik minőségirányítási, és/vagy környezetirányítási, és/vagy munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszer ismerettel. Az üzem vezetése ezeknek a dolgozóknak a segítségével kialakíthat az üzemben külső segítség nélkül is egy olyan integrált irányítási rendszert, amely magába foglalja a minőséget, a környezet tudatosságát valamint a munkahelyi egészség és biztonság védelmét. Az ilyen jellegű integrált rendszerrel az üzemünk bemutatja a társadalmi szerep vállalását a környezetvédelem iránti elkötelezettségét, a dolgozóival szembeni elkötelezettségét a munka- és egészségbiztonság vonatkozásában. A tavalyi év egyike lépése az volt, hogy parancsnok helyettesi beosztást hozott létre az üzem minőségbiztosítási vezetője részére. Ennek a beosztásnak a betöltője felel az üzem minőségirányítási rendszerének a kialakításáért és bevezetéséért valamint a rendszer irányításáért és ez ügyben is elszámolási felelősséggel tartozik a mindenkoros parancsnok felé. Az üzem vezetése tudatosan támogatja a dolgozók további fejlődését és tanulását valamint jó példával jár elől ebben is, ezzel megalapoz egy öntanuló szervezetet.

ÖSSZEFOGLALÁS

A biztonság iránti igény már az emberiség történelmének kezdetén megjelent és napjainkban is nagy a fontossága. A katonai biztonság a Maslow-féle szükségletpiramis biztonságsszükségleti része. A

különböző szükségleteket ki kell elégíteni annak elérése érdekében, hogy az emberek (állampolgárok) biztonságban érezzék magukat, és ezáltal elégedettek legyenek. Ezt a katonai légi biztonsági szükségletet a Magyar Honvédség Légijármű Javítóüzeme is szolgáltatja, és ezt a szolgáltatást igénykielégítési folyamatként lehet értelmezni. A cikk a minőségügy általános igénykielégítési folyamatát a honvédelem és azon belül a Légijármű Javítóüzem szemszögéből szemlélteti. Az üzem vezetése a meglévő irányítási rendszerit és szellemi kapacitását a kor színvonalának megfelelően használja fel. Egy olyan integrált irányítási rendszer készül kialakítani, amely segíti az üzem vezetésének és a dolgozók a munkáját, valamint erősíti és javítja a partneri kapcsolatokat.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] A Magyar Honvédség Légijármű Javítóüzem Alapítóokirat, a honvédelmi miniszter 36/2002 HM határozata (Dr. Szabó János) 2002. 05. 17
- [2] Labancz Sándor – Zupkó Tibor: Minőségbiztosítási kapcsolatrendszer a MH karbantartó és javító egységeinek üzemfenntartási folyamatainál. Gépgyártás 2002. április-május 74.-80. oldal
- [3] Philip Kotler: Marketing menedzsment, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2002
- [4] Dr Turcsányi Károly – Zupkó Tibor: A minőségügyi igény-kielégítési folyamat értelmezése a honvédelemben. Nemzetvédelmi Egyetem Közleménye 2005 IX. évfolyam 2. szám 163.-178. oldal .
- [5] Turcsányi Károly – Mikula László: A magyar katonai minőségügy fejlődése, helyzete és jövőjének dilemmái. Katonai Logisztika, 8. évfolyam, 2000. 1. szám. 150-167. o.
- [6] Veress Gábor: A minőségügy alapjai. Műszaki Könyvkiadó – Magyar Minőség Társaság, Budapest, 1999.
- [7] Czechmeister István: A Magyar Honvédség Légijármű Javítóüzem minőségirányítási rendszer bevezetési projektje, ZMNE, szakdolgozat, Budapest, 2007.
- [8] Koczor György által szerkesztett Minőségirányítási Rendszerek Fejlesztése. TÜV Rheinland Akadémia, Budapest 1999.
- [9] Juhani Anttila: A minőségmenedzsmenttől a menedzsment minőségéig. Minőség és Megbízhatóság 2008/1 száma 14-26. old ISSN 0580-4485

SZABVÁNYJEGYZÉK

1. MSZ EN ISO 9000:2005 Minőségirányítási rendszerek. Alapok és szótár
2. MSZ EN ISO 9001:2001 Minőségirányítási rendszerek. Követelmények
3. MSZ EN ISO 9004:2001 Minőségirányítási rendszerek Útmutató a működés fejlesztéséhez
4. MSZ EN ISO 19011:2003 Útmutató minőségirányítási és/vagy környezetközpontú irányítási rendszerek auditjához
5. MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 Vizsgáló- és kalibrálólaboratóriumok felkészültségének általános követelményei (ISO/IEC 17025:2005)
6. MSZ 28001:2008 A munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszere (MEBIR). Követelmények (BS OHSAS 18001:2007)
7. MSZ EN ISO 19011:2003 Útmutató minőségirányítási és/vagy környezetközpontú irányítási rendszerek auditjához
8. MSZ K 1175:2003 NATO minőségbiztosítási követelmények a tervezéshez, fejlesztéshez és gyártáshoz
9. MSZ K 1176:2003 NATO útmutató az AQAP-110, -120, -130-hoz
10. MSZ K 1177:2003 NATO minőségbiztosítási követelmények a gyártáshoz
11. MSZ K 1178:2003 NATO minőségbiztosítási követelmények az ellenőrzéshez és vizsgálatához
12. MSZ K 1179:2003 NATO minőségbiztosítási követelmények a végellenőrzéshez.
13. MSZ K 1180:2003 NATO minőségbiztosítási követelmények a szoftverfejlesztéshez.
14. MSZ K 1181:2003 NATO-útmutató az AQAP-150 alkalmazásához.
15. MSZ K 1182:2003 A NATO integrált minőségbiztosítási követelményei a szoftverek életciklusa alatt.
16. MSZ K 1183:2003 NATO-útmutató az AQAP-160 I. kiadásának alkalmazásához
17. MSZ K 1184:2003 NATO-útmutató az állami minőségbiztosítási feladatok átruházásához
18. MSZ K 1185:2006 Integrált, rendszer- és életciklus-szemléletű NATO-minőségpolitika
19. NATO AQAP 2009:2003 – NATO útmutatások az AQAP 2000-es sorozat használatához.
20. NATO AQAP 2070:2003 – NATO Kölcsönös Kormányzati Minőségbiztosítási (GQA) folyamat
21. NATO AQAP 2110:2003 – NATO minőségbiztosítási követelmények a tervezésre, fejlesztésre, gyártásra.
22. NATO AQAP 2120:2003 – NATO minőségbiztosítási követelmények a gyártásra.
23. NATO AQAP 2130:2003 – NATO minőségbiztosítási követelmények az ellenőrzésre és a vizsgálatra.
24. NATO AQAP 2131:2003 – NATO minőségbiztosítási követelmények a végellenőrzésre.
25. 2042/2003/EK rendelete a polgári légi járművek és repüléstechnikai termékek, alkatrészekről.